עין משפט נר מצוה

נג א מיי' פ"ו מהל' מעה"ק הלכה כג:
נד ב מיי' שם פ"ו הלכה ז:
נה ג מיי' שם הל"ז ופ"ו שם הלכה כג:

שיסע ולא הבדיל: ת"ר ¹וישסע אין שיסע א) אלא ביד וכן הוא אומר ²וישסעהו כשסע הגדי: לא הסיר את המוראה כו': מתני' דלא כרבי אלעזר בר"ש דתניא ᵃא"ר אלעזר בר"ש שמעתי שמבדילין בחטאת העוף מאי בינייהו אמר רב חסדא מיצוי חטאת העוף מעכב איכא בינייהו ת"ק סבר ᵇמיצוי חטאת העוף מעכב וכיון ב) דמצוי דם (א) קעביד מעשה עולה בחטאת העוף ור' אלעזר בר"ש סבר ᶜמיצוי חטאת העוף לא מעכב ומחתך בשר בעלמא הוא רבא ג) אמר שהייה בסימן שני בעולת העוף מעכב ד) איכא בינייהו תנא קמא סבר שהייה בסימן שני בעולת העוף לא מעכב ה) ואע"ג דשהייה קא עביד מעשה עולה בחטאת ורבי אלעזר בר"ש סבר מעכב ה) וכיון דשהייה מחתך בשר בעלמא הוא אביי אמר רוב בשר מעכב איכא בינייהו ובפלוגתא דר' זירא ור' שמואל בר רב יצחק חד אמר ו) שהייה בסימן שני בעולת העוף מעכב ה) איכא בינייהו וחד אמר רוב בשר מעכב איכא בינייהו מכלל דבעינן (ב) דרוב בשר בתחילה אין ᵍוהתניא ז) ᵍכיצד מולקין חטאת העוף חותך שדרה ומפרקת בלא רוב בשר עד שמגיע לוושט או לקנה הגיע לוושט או לקנה חותך סימן אחד או רובו ורוב בשר עמו ובעולה שנים או רוב שנים אמרוה קמיה דרבי ירמיה אמר לא שמיע להו הא דא"ר שמעון בן אליקים משום רבי אלעזר בן פדת משום ר"א בן שמוע אומר היה ר"א בר' שמעון שמעתי שמבדילין בחטאת ח) העוף ומאי ³לא יבדיל

הא כילד קודר את העור סביבות הזפק כמין ארובה ונוטל גולה ועור שכנגד הזפק עם הזפק אבל בלא קדירה לא שהעור נמשך אחריו ונוטל יותר: **וכן הוא אומר.** בשמשון והתם מפרש בהדיא דביד הוה: **מתני'.** דקתני הבדיל במליקת חטאת שמלקה בשני סימנין פסול דלא כרבי אלעזר: **שמבדילין.** שאם הבדיל לא פסל: **מאי בינייהו.** כלומר במאי קמיפלגי ב): **ת"ק סבר מיצוי.** בתר ו) הזאה בחטאת העוף מעכב וכיון דבעל כרחו ממצה דם אי אמרת מבדיל קעביד כל מעשה עולה בחטאת מליקה מובדלת ומיצוי דעולה מיצוי א) הוא דעביד בה ולקמן (דף סו.) תנן דחטאת העוף שעשאה כמעשה עולה ג) לשם חטאת פסולה: **ור"א בר"ש סבר לא מעכב.** הילכך אם רצה להבדיל יבדיל ולא ימצה לאחר הבדלה ולא עבד ליה מעשה עולה ואי משום דשינה בהבדלה כיון דלאו ד) מעשה עולה מאי למימר בה חיתוך בשר בעלמא הוא: ה"ג **שהייה בסימן שני בעולת העוף איכא בינייהו.** בעולת העוף הצריכו יד) ב' סימנים ושהה שיעור שהייה בין סימן לסימן איכא בינייהו אי פסיל בה בשהייה טו) בין סימן לסימן כבהמה או לא: **ת"ק סבר שהייה בסימן שני בעולת העוף לא פסלה.** דלא דמי לשחיטת בהמה דטעמא דבהמה בעיא ב' סימנים משום דלא נפקא חיותא בסימן אחד הילכך אם שחיטה על שניהם טז) אבל עוף בסימן אחד פסקא חיותא יז) ועולת העוף יח) מלות הבדלה בעלמא הוא דאיכא עלה אבל אם מליקה אינו אלא על הראשון ולא מהניא שהייה לפסול בשני וחטאת שהבדיל בה אע"ג דבלא שהייה אי אפשר בין סימן לסימן כדתני לקמן במשנתין שבתחילה חותך שדרה ומפרקת בלא רוב בשר הגיע לסימן חותכו ורוב בשר עמו והיא חתיכת רוב בשר יט) אף על גב דלית ביה שיעור שהייה כיון דבעולה שהייה בין סימן לסימן לא פסלה אי עבדיה בחטאת עביד מעשה עולה בחטאת: **ור"א בר"ש סבר שהייה בסימן שני בעולת העוף פסלה.** הלכך חטאת שהבדיל בה כיון שא"א לה בלא שהייה בין סימן לסימן כ) אין כאן מעשה עולה דבעולה שהייה ליכא ומחתך בשר בעלמא הוא: **רוב בשר מעכב איכא בינייהו.** ודכולי עלמא שהייה בעולה בסימן שני פסלה והכא בהא פליגי לת"ק חיתוך רוב בשר כא) בחטאת לא מעכב (ג) אי לא מחתיך ליה ואי אמרת מבדיל עביד ליה שני סימנין בלא שהייה ויש כאן מעשה עולה כב) ורבי אלעזר ברבי שמעון סבר רוב בשר בחטאת מעכב וחתיכתו כג) אחר סימן לאשון הוא וכיון דלא סגי בלא שהייה בינתיים אין כאן מעשה עולה: **מכלל דבעינן רוב הבשר** כד) **לכתחילה.** מדקמיפלגי בעיכובא מכלל דכולהו מודו לכתחילה כה) בעי לחתוך רוב בשר אחר הסימן: **שדרה.** חוט השדרה: **מפרקת.** עצם הצואר: **בלא רוב בשר.** המקפת סביב כדאמרינן בהכל שוחטין (חולין דף כ:) נשברה מפרקת ורוב בשר עמה נבילה ומטמאה ואפילו מפרכסת הילכך אי הוה חותך רוב בשר קודם הסימן הואי ליה כו) מתה ולא מהניא בה מליקה וסימנין הלכה למשה מסיני הן: **שנים או רוב שנים.** בהכל שוחטין (שם דף כא.) אמרינן שנים לרבנן רוב שנים לר"א בר"ש והתם פליגי בה בקראי: **אמרוה קמיה דר' ירמיה.** להך פלוגתא דהנך אמוראי דפליגי בטעמא דר"א ברבי שמעון:

אין

ᵃ **הבדיל** בחטאת ולא הבדיל בעולה פסול. כחטאת ניחא כדדרשינן בת"כ חטאת היא שאם מלקה שלא לשמה פסולה וה"ה דכל ששינה בה פסולה * אבל בעולה קשה מנלן ועוד דמהקטרה ילפא מה הקטרה הראש בעצמו והגוף בעצמו אף כו) כאן כו' ומה הקטרה אינה מעכבת אף הבדלה אינה מעכבת וכן קשה ממליקת כז) עוף שעשאה למטה כיון דעשאה למטה מהקטרה ילפא דון מינה ומינה וכי היכי דלא הקטיר למעלה כשר * לא מלק למעלה נמי כשר: ᵇ **כיצד** קרב התמיד. כל הנך משניות דהכא ודפ"ק דמכילתא כט) ודמנחות צריכי לדקדק אמאי צריכי כולהו: **קעביד** מעשה עולה בחטאת. מה שזה למעלה וזה למטה לא חשיב ליה שינוי: **ורבי** אלעזר בר"ש סבר מיצוי בחטאת לא מעכב. הילכך אם רצה להבדיל יבדיל ולא ימצה אחר הבדלה ולא עביד מעשה עולה ואי משום דשינה בהבדלה [כיון דלא מילה] כמעשה עולה א"כ כי מבדיל הוי חיתוך בשר בעלמא כך פירש בקונטרס וקשה דבפ"ק דחולין (דף כא:) דדריש רבי אלעזר בר"ש כמשפט חטאת העוף מה להלן כשהוא אוחז ל) הראש בגוף ומזה לא) ויליף מיניה בעולת העוף שאין חותך אלא רוב שנים היכי יליף הא אי בעי מבדיל לגמרי בחטאת והיינו יכולין לפרש כשהוא אוחז ל) הראש בגוף ומזה לא) אם ירצה קאמר ומדקאמר לב) מה להלן בסימן אחד היינו שאם ירצה לא יחתוך כ"א סימן אחד אבל קשה מברייתא דהתם לעיל לג) דקתני שנים או רוב שנים ומפרש התם שנים לרבנן או רוב שנים לר' אלעזר בר"ש לוקמה כולה כרבי אלעזר בר"ש דאי בעי שנים ואי בעי רוב שנים לד) ובפרק העור והרוטב (שם דף קכג.) נמי גבי טלית שנקרעה רובה שוב אינה חיבור וטהורה ומוקי לה בטלית טבולת יום דכיון דלא חס עלה ולטבלה ליכא למימר דילמא חייס ולא קרע רובה אבל כשאינה טבולת יום גזרינן ופריך אלא מעתה לה) לרבי אלעזר בר"ש ליגזר דילמא לא אתי למיעבד רובא והשתא לו) אי אין אסור לחתוך כל השנים ל"ל למגזר שם כלל דילמא חייס ונראה לפרש כל סוגיא זו בהבדלה שלאחר הזאה אבל קודם הזאה כולי עלמא לא פליגי דפסולה דאמר קרא לא יבדיל ודוקא רבי שמעון בן אליקים דלקמן אית ליה הך סברא לרבי אלעזר בר"ש דיכול להבדיל כל השנים ואפילו קודם הזאה ולית ליה איסור פסול בהבדלה כלל דהא לז) מפרש לא יבדיל דקרא אין צריך להבדיל וסוגיא דחולין פרק קמא (דף כא:) והכא דהעור והרוטב (שם דף קכג.) דלא כוותיה אלא כרב חסדא ורבה ואביי והכי פירושא דכולה שמעתא מאי בינייהו פי' מאי טעמייהו אמר רב חסדא מיצוי חטאת העוף מעכב איכא בינייהו דרבנן סברי מיצוי חטאת העוף מעכב וכשהזה עדיין לא נגמרה מצותה הילכך כשהבדיל סימן שני לאחר הזאה לא חשיב מחתך בשר בעלמא ופסול משום שעשה מעשה עולה בחטאת שיש כאן הבדלה בשנים קודם מיצוי כמו בעולה ור"א בר"ש סבר דמיצוי אינו מעכב וכבר נגמרה כל מצותן לח) וכשמבדיל לאחר הזאה אינו אלא מחתך בשר בעלמא והשתא נ"ל דרב חסדא [סבר] דשהייה בסימן שני בעולת העוף לא מעכב דאי מעכב אמאי פסול לרבנן כשהבדיל לאחר הזאה אין כאן מעשה עולה שהרי שהה ואין הכשרה של עולה בכך ואי אפשר לו לעשות הזאה בין מליקת סימן ראשון לסימן שני שלא ישהה ורבה מפרש שהייה בסימן שני בעולת העוף מעכב איכא בינייהו דלרבנן לא מעכב ולרבי אלעזר בר"ש מעכב ואביי מפרש דרוב בשר מעכב איכא בינייהו ורבנן סברי רוב בשר לא מעכב ולכן זימנין דלא חתיך רוב בשר עם סימן (מ"מ אסור להבדיל עם סימן הראשון לט) אפילו לאחר ההזאה) גזרינן אטו היכא דלא חתך רוב בשר ור"א כרבי שמעון סבר רוב בשר מעכב ולכך לא פסל דאין כאן מעשה עולה שכבר חתך רוב בשר עם סימן ראשון וכשמבדיל לאחר ההזאה מתה עומד ומבדיל ופסול מ) לאביי מא) דפ"ק דחולין (דף כ:) דפריך תקשי לך עולת העוף דבעיא שני סימנין וכי מתה עומד ומולק ולית ליה טעמא דכדי לקיים מצות הבדלה והדר קאמר אמרוה רבנן קמיה דרבי ירמיה פי' הנך טעמי דרב חסדא ורבה ואביי אמר להו לא שמיעא להו הא דאמר ר"ש בן אליקים משום רבי אלעזר בן פדת אומר היה ר"א ברבי שמעון שמעתי שמבדילין בחטאת העוף ומאי לא יבדיל א"ל להבדיל פי' ולא צריכין לכל הנך טעמי מב) דפריש רב חסדא ורבה ואביי ואף קודם ההזאה מותר להבדיל ולא"ת ללידהו דאסור להבדיל קודם הזאה ואפילו לרבי אלעזר בר"ש א"כ מאי קאמר לעיל מתניתין דלא כר"א בר"ש הא לכאורה מתני' קודם הזאה דומיא דרישא דקתני חטאת העוף כילד היתה נעשית מלק ראשה ממול ערפה ואין מבדיל ומזה מדמה על

תורה אור השלם

1. וְשִׁסַּע אֹתוֹ בִכְנָפָיו לֹא יַבְדִּיל וְהִקְטִיר אֹתוֹ הַכֹּהֵן הַמִּזְבֵּחָה עַל הָעֵצִים אֲשֶׁר עַל הָאֵשׁ עֹלָה הוּא אִשֵּׁה רֵיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה: ויקרא א, יז
2. וַתִּצְלַח עָלָיו רוּחַ יְהוָה וַיְשַׁסְּעֵהוּ כְּשַׁסַּע הַגְּדִי וּמְאוּמָה אֵין בְּיָדוֹ וְלֹא הִגִּיד לְאָבִיו וּלְאִמּוֹ אֵת אֲשֶׁר עָשָׂה: שופטים יד, ו
3. וְהֵבִיא אֹתָם אֶל הַכֹּהֵן וְהִקְרִיב אֶת אֲשֶׁר לַחַטָּאת רִאשׁוֹנָה וּמָלַק אֶת רֹאשׁוֹ מִמּוּל עָרְפּוֹ וְלֹא יַבְדִּיל: ויקרא ה, ח

גליון הש"ס

[תוס' ד"ה הבדיל כו' אבל בעולה קשה מנלן. עי' לעיל דף נג ע"ב תוס' ד"ה תאמר וכו']: שם לא מלק למעלה נמי כשר. עיין תו' יומא דף ג ע"ב ד"ה אי מה מילואים:

מוסף רש"י

מיצוי חטאת העוף. דכתיב והנשאר בדם ימצה, לאחר הזאה ימצה: לא מעכב. דכיון דהזה אע"פ שלא מיצה נעשית מצותו ויצא מידי מעילה וחייבין עליו משום נותר וטמא, ויצא נמי ידי חובתו דאינו מעכב הכפרה (מעילה ח.). שאפילו עקר המיצוי לגמרי שהוא ולא מיצה כשירה כדאמרן באיזהו מקומן והנשאר בדם ימצה שאינו נשאר לא ימצה (לעיל נב.). **כיצד מולקין חטאת העוף.** בחטאת העוף כתיב ולא יבדיל גבי שמיעת הקול בויקרא (ה ח), הילכך באחד סימן סגי, דעוף הכשרו בסימן אחד (חולין כא.). **בלא רוב בשר.** דאי חתיך רוב רוחב הבשר עם המפרקת קודם לסימנין, הויא לה מתה קודם חתיכת הסימנין ואי מאי מליק (שם כח.). **ורוב בשר עמו.** לאחר מליקת הסימן (שם כא.): **ובעולה.** דבעי הבדלה, חותך שנים (שם כח.):

הדרן עלך קדשי קדשים

שיטה מקובצת

שמעתי שמבדילין בחטאת העוף כו'. לשיטת הקונטרס [illegible]

[illegible] וטמאתי שמבדילין אי הבדיל קאמר דאי הבדיל דיעבד לא מיפסלא, אם כן הא דקאמר התם על הא דאמרינן בחותך גבי עולה שנים או רוב שנים ואלאמרין נומר התם שנים לרבנן ורוב שנים לר' אלעזר בן שמעון, ליתא כולו כהלכ"ם ורוב שנים לכתחלה ושנים בדיעבד, וכ"ש דהלה לייתב הכל לכתחלה הילכך צריך לאוקמי שנים ע"כ כרבנן אבל לעולם בדיעבד כשר שנים להלכ"ם בין בעולה בין בחטאת, א"כ מאי פריך בפ' העור והרוטב (דף קכג.) להלכ"ם כו'. ועוד קשה מה שפי' בקונטרס דלא יבדיל דחטאת ר"ל דלא יעשה הבדלה דעולה שיהלה אחר כך, הא פשיטא דקרא לא תמתע שתולה החטאת כעולה. לכך

מסורת הש"ס

א) [חולין כא.] [לקמן סו:], ב) [מעילה ח:], ג) חולין כא. כח., ד) חולין כ:, ה) שייך לדף סו ע"ב:

הגהות הב"ח

(א) גמ' וכיון דמצוי דם מעכב קעביד מעשה: (ב) שם מכלל דבעינן רוב נ"ל ואות ד' נמחק: (ג) רש"י ד"ה רוב בשר וכו' לא מעכב אע"ג דלא מחתך:

שינויי נוסחאות

א] נ"ל שיסוע (שיטה): ב] וכיון דקא מצי לדם כי מבדיל קעביד כו' כל"ל (שיטה): ג] מכבי תוס' כד"ה ולפי נראה דנגרסי רבה: ד] תיבת מעכב נמחק (שיטה): ה] נ"ל פסלא ותיבת מעכב נמחק (שיטה): ו] גירסת כ"י חד אמר רוב בשר מעכב וחד אמר אין רוב בשר מעכב מכלל: ז] פי' במיחוקא (מנחת יהודה) וכס"א גרים דתניא: ח] נ"ל שמבדילין בחטאת העוף (שיטה): ט] קמיפלגי ומאי טעמא דראב"ש כל"ל והס"ד, ומתה"ד מיצוי חטאת העוף כו'. דבחטאת העוף יש הזאה ומיצוי ובעולת העוף ליכא הזאה ומה דאמר קרא לא יבדיל היינו בשביל שלא יעשה מעשה עולת העוף בחטאת העוף כל"ל (שיטה): י] נ"ל דבתר [illegible]

[illegible] ... שאסור לחתוך כל השנים פריך שפיר דלא סגי ברוב מצומצם עד שיספוק רוב הנראה לעינים פן יחוש לצמצם לפי שירא פן יחתוך כל השנים אלא אי שרי לחתוך כל השנים ל"ל למגזר [illegible] מצוותה (שיטה): מב] הראשון דקודם הזאה ובשמבדיל אחר

הזאה יש כאן מעשה עולה בחטאת ואפילו חתך רוב בשר עם סימן הראשון מ"מ אסור להבדיל אפילו לאחר הזאה דגזרינן אטו וכו' (שיטה וכעיו"ז התוס' שם): מ] תיבת ופסול ליתא בתוס' חולין שם: מא] לאביי וכה"ג בעולה לאו הבדלה הוא דאביי לטעמיה דאית ליה הכי בפ"ק דחולין דפריך ותקשי (שיטה וכעיו"ז בתוס' שם): מב] טעמי דפרישו, דבפירושא דקרא פליגי דלמר שרי ולמר אסור ואפילו קודם הזאה פליגי, וא"ת דלרב חסדא ורבא ואביי אמאי מוקי מתניתין דלא כראב"ש הא לכאורה וכו' כל"ל. והשאר נמחק (שיטה):

נראה לר"י דודאי בהבדלה דקודם הזאה ס"ע לא פליגי דפסולה כיון דהזאה מעבודות המעכבות בחטאת ותמה שמבדיל נעשה עסוק בעבודות החטאת, והכי מיירי קרא דלא יבדיל כלומר לא יבדיל כשהוא עסוק בעבודות החטאת, וכן הסיק דפ"ק דחולין מיירי בהבדלה קודם הזאה, והשתא לא פליגי הכא אלא בהבדלה דלאחר הזאה וקודם מיצוי. [ואי"ת] א"כ לעיל קאמר מתניתין דלא כראב"ש, ליתני [illegible]

[illegible]

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones